

PREDMET: LIKOVNA UMJETNOST, 4. RAZRED

NASTAVNA CJELINA: UMJETNOST 20. STOLJEĆA

NASTAVNA JEDINICA: APSTRAKCIJA

Pod pritiskom kapitalističkog društva u toku prve i druge industrijske revolucije čovjek se prilagođava stroju i time se sve više otuđuje. Radnik na pomičnoj traci zamjena je za stroj. Svijest čovjeka prilagođena tehničkoj sredini sintetična je i kolektivna - apstraktna. Dok je svijet opterećen materijalnom egzistencijom, umjetnici su išli korak naprijed ka istraživanju čistog duha i emocije. Oni žele oslikati bit, približavaju se motivu „iznutra“, na taj način udaljavaju se od predmeta, bazirajući se na likovnim vrijednostima boji, obliku i liniji. Na razvoj apstraktne umjetnosti utjecao je Paule Cezanne koji je reducirao prirodu na geometrijske oblike.

Razlikujemo ORGANSKU (LIRSKU) APSTRAKCIJU i GEOMETRIJSKU APSTRAKCIJU.

ORGANSKA APSTRAKCIJA

Utemeljitelj čiste apstrakcije je ruski slikar **Vasilij Kandinski**. Osnovao je skupinu **DER BLAUE REITER** (Plavi jahač) 1910. godine u München. Kandinski se bavio i glazbom koja je također apstraktna umjetnost i povezivao je svoje slike i glazbu. Želio je izraziti čisti osjećaj pomoću boje i zvuk.

Vasilij Kandinski, apstraktne slike

Slike su kolorističke, dinamične, analiziramo ih pomoću boja i oblika. Kako slike povezuje s glazbom daje im glazbene nazive Harmonija, Improvizacija, Kompozicija... Napisao je knjigu „ O duhovnom u umjetnosti“.

GEOMETRIJSKA APSTRAKCIJA

Geometrijskom apstrakcijom bavio se ruski slikar **Kazimir Maljević**. Godine 1915. Maljević izdaje svoj manifest „*Od kubizma do supermatizma*“. On želi postići najistinskiji osjećaj i bit svega u umjetnosti, totalnim pročišćavanjem od svakog viška. Njegov pravac zove se **Suprematizam**, supremus prvi iznad svih. Slikarstvo se temelji na temeljnim oblicima kocki i

krugu i na crnoj, crvenoj i bijeloj boji. Ovakva umjetnost je minimalistička (lišena svega nepotrebnog). Najpoznatija djela su „ Bijeli kvadrat na bijeloj podlozi“ i „Crni kvadrat na bijeloj podlozi“.

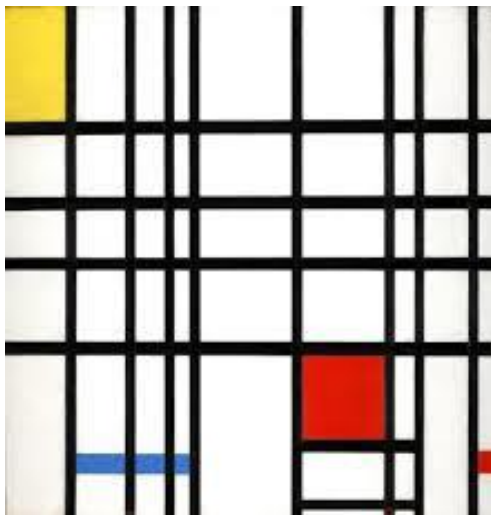

Maljević, Bijeli kvadrat na bijeloj podlozi

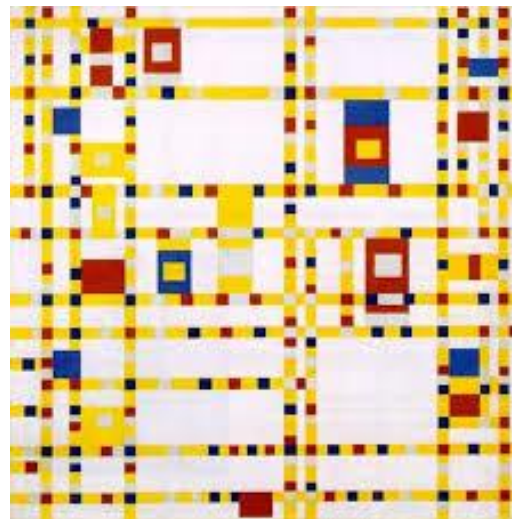

Crni kvadrat na bijeloj podlozi

Nizozemski slikar **Piet Mondrijan** bavio se geometrijskom apstrakcijom. Godine 1917. Osnovao je umjetničku skupinu **DE STIJL**. Istražuje plastičnost oblika , nove spoznaje volumena. Smatra da u umjetnosti treba izraziti harmoniju pomoću geometrijskih tijela i to u 3d obliku. Njegova umjetnost je minimalistička. Kao i Maljević bazirao se na kvadratu, kao savršenom obliku i harmoniju vidi u pravom kutu.

Mondrian, Kompozicija

Broadway Boogie Woogie

Koristi osnovne boje crvenu, žutu i plavu i neutralne bijelu i crnu. Na slikama prevladavaju crne okomite i vodoravne trake (vodoravne simboliziraju zemlju, okomite rast, život). Slike su skladne u boji i obliku. Bavio se i glazbom, pa ritam oblika na njegovim slikarskim kompozicijama odgovara ritmu glazbe Boogie-Woogie. Pred drugi svjetski rat odlazi u

Ameriku i dalje razvija svoju apstrakciju usklađenu s glazbom. Pod utjecajem brzog života, usitnjava svoje kvadrate i stvara više ritma i dinamike, tako da te slike odgovaraju tlocrtu New Yorka (slika Broadway Boogie Woogie). Skupina DE STIJL okupljala je mnoge umjetnike i utjecala je na razvoj moderne arhitekture 20. St., koja se temelji na geometrijskim oblicima. Utjecali su na razvoj modernog dizajna, na dizajnerski namještaj, a 60-tih godina Mondrianov uzorak bio je popularan i u modi, pa sve do danas.

Utjecaj DE STIJLA na arhitekturu

Utjecaj na modu

ZANIMLJIVOST

Piet Mondrian bio je toliko opsjednut pravim kutem da je tako i hodao po ulicama i parkovima, skretajući pod pravim kutem.

PONOVIMO:

1. Zašto je došlo do pojave apstrakcije?
2. Kako se dijeli apstrakcija i tko su glavni pokretači?
3. Vidite li u svojoj okolini utjecaj Mondrianove umjetnosti?
4. Možete li povezati lirsku apstrakciju s duhovnom dimenzijom?

ZADATAK:

Pogledajte film.

<https://www.iamexpat.nl › lifestyle › lifestyle-news › life-dutch-artist-piet-mondrian>